

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen webinaarisarja jatkuu

- 9.2. Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa
- 16.2. Toimintakulttuuri ja kokonaisvaltainen hyvinvointi koulussa
- 15.3. Ajankohtaista kieltenopetuksessa
- 17.3. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen johtaminen
- 29.3. Kouluruokailu hyvinvoinnin oppimisympäristönä 75 vuotta
- 5.4. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- 12.4. Oppimisympäristöt varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa
- 27.4. Perusopetuksen oppimisympäristöt
- 3.5. Laaja-alainen osaaminen perusopetuksen tavoitteena
- 10.5. Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Webinaarit tallennetaan ja tallenteet julkaistaan Opetushallituksen verkkosivuilla

... ja päivittyä oph.fi-sivuille

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/webinaarisarja-perusopetukseen-ja-varhaiskasvatukseen>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

9.2.2023 Webinaari klo 13-13.45

Opetusneuvokset Kati Costiander ja Kati Kaplin-Sainio
Perusopetus ja varhaiskasvatus -yksikkö

Toimintakulttuuri

Yhteisen toiminta-ajatuksen ja toiminnan tavoitteiden näkyminen käytännössä

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen varhaiskasvatus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä.

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022)

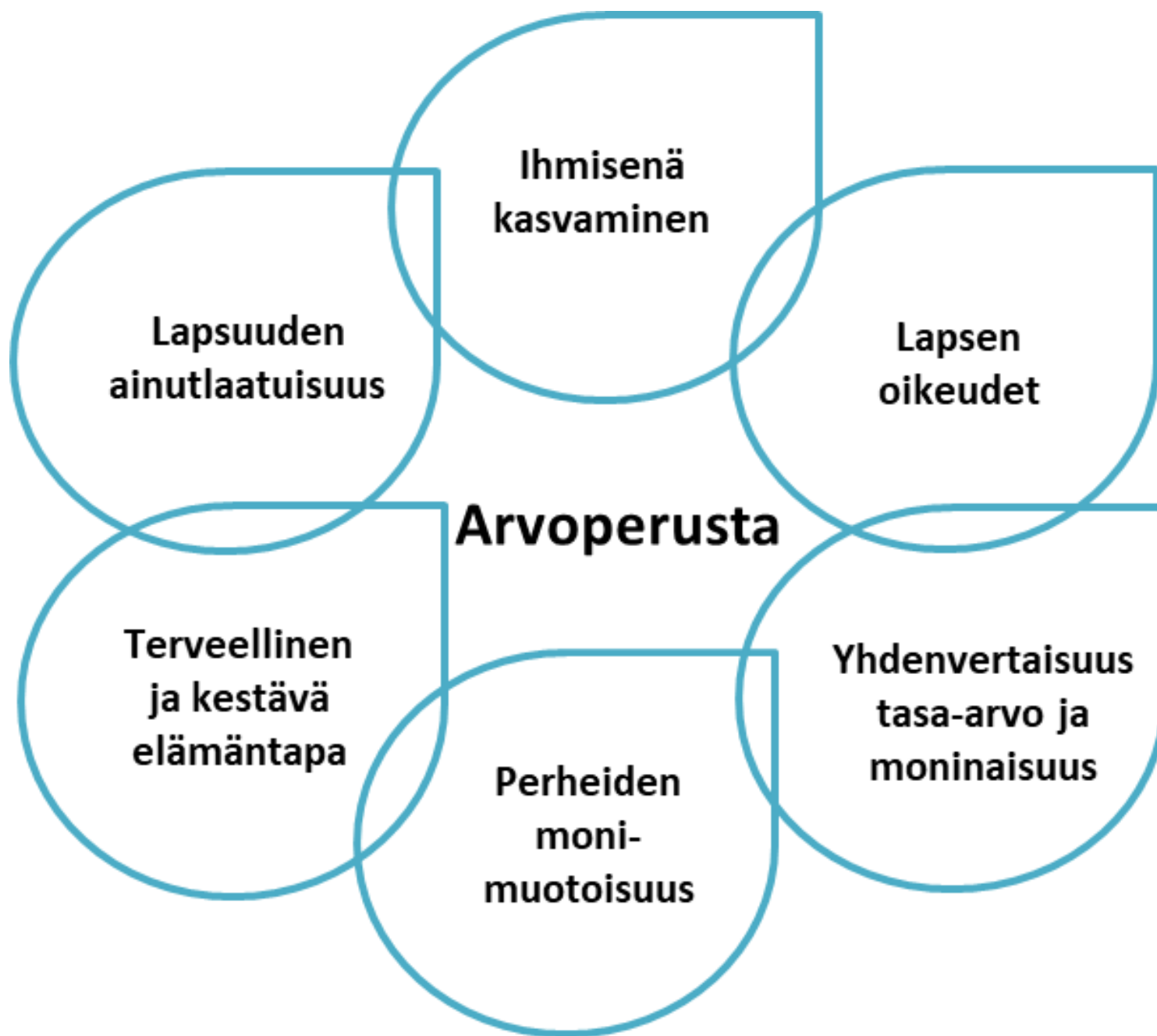
Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä.

(Esiopetuksen opetussuunnitelma 2014)

Pohdittavaksi

- *Miten te olette rakentaneet ja kehittäneet varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ja perusopetuksen toimintakulttuuria yhtenäiseksi?*
- *Tai miten olette kehittäneet toimintakulttuurin yhtenäisyyttä varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen osalta?*

YLEISPERIAATTEET

- lapsen edun ensisijaisuus
- lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon, suojeluun ja tukeen
- lapsen mielipiteen huomioon ottaminen
- yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus
- lapsen syrjintäkielto
- inklusiiviset periaatteet

Toimintakulttuuri rakentuu muun muassa

- arvoista ja periaatteista
- työtä ohjaavien normien ja tavoitteiden tulkinnasta
- oppimisympäristöistä ja työtavoista
- yhteistyöstä ja sen eri muodoista
- vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä
- henkilöstön osaamisesta, ammatillisuudesta ja kehittämisotteesta
- johtamisrakenteista ja -käytännöistä
- toiminnan organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Toimintakulttuurin kehittäminen ja arviointi

Esiopetusta kehitetään
inklusion periaatteiden
mukaisesti.

- Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen
- Ymmärrys ja sitoutuminen inklusiivisiin periaatteisiin
- Ymmärrys oman toiminnan taustalla vaikuttavien arvojen, tietojen ja uskomusten merkityksestä sekä miten tiedostetut, tiedostamattomat ja joskus myös tahattomat tekijät muovaavat toimintakulttuuria
- Toisia arvostava, koko yhteisöä osallistava ja luottamusta rakentava dialogi ja säännöllinen keskustelu
- Lapset ja huoltajat mukana toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa
- Yhteisön toimintakulttuuri muuttuu jatkuvasti ja sitä arvioidaan ja kehitetään siten, että se tukee varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteiden toteutumista.
 - Lasten vasuista nousevat tavoitteet otetaan huomioon lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin kehittämisessä.

Toimintakulttuuri ja työtavat

Esiopetuksessa opettaja ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti.

- Kaikkien työtapojen tulee tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- Henkilöstöltä edellytetään ammattitaitoa ja herkkyyttä tunnistaa eri tilanteiden pedagogisia mahdollisuuksia
- Työtapojen valintaa ohjaavat varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle
 - asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä
 - lasten ikä, tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet
 - työtavat tulee voida pedagogisesti perustella
- Lapsia ohjataan kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja erikokoisissa ryhmissä sekä itsenäisesti
- Monipuoliset työtavat edellyttävät monipuolisia oppimisympäristöjä
- Henkilöstön on tärkeä tiedostaa, että heidän tapansa toimia ja olla vuorovaikutuksessa välittyy mallina lapsille, jotka omaksuvat varhaiskasvatusyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja.

Lasten osallisuus työtapojen suunnittelussa ja valinnassa

Esiopetuksessa: Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta.

- Lapset ottavat osaa työtapojen suunnitteluun ja valintaan omien edellytystensä mukaisesti.
- Lapsilla tulee olla mahdollisuus tutkia maailmaa
 - kaikilla aisteillaan ja
 - koko kehollaan sekä
 - kokeilla erilaisia työtapoja.
- Työtapojen vaihteleva käyttö tarjoaa eri-ikäisille ja eri tavoin oppiville lapsille onnistumisen kokemuksia.
- Toiminnalliset sekä luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat ovat lapsille luontevia oppimisen tapoja.
- Työtapojen käytössä hyödynnetään henkilöstön ja lasten osaamista sekä kokeillaan ja kehitetään uusia työtapoja.

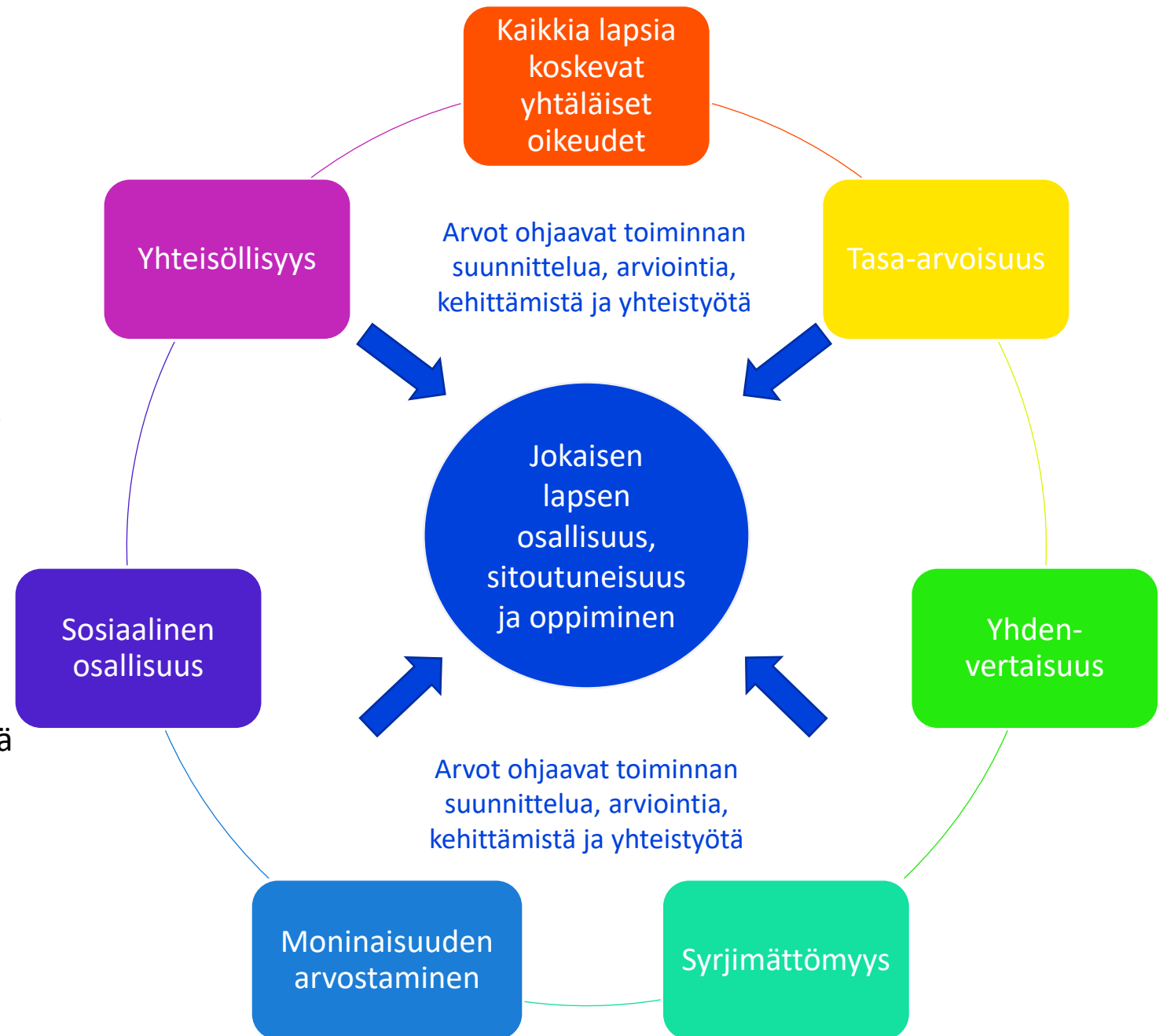
Inklusiivinen toimintakulttuuri

Lähtökohtana on kaikille yhteinen esiopetus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä.
Toimintaa kehitetään inklusiiviseen ja kulttuurista monimuotoisuutta tukevaan suuntaan.

- Edistää lasten osallisuutta ja oppimista ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin
- Toimintakulttuuria kehitetään inklusion periaatteiden mukaisesti, ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen
- Lapsille tarjotaan sopivia oppimisen haasteita, ja heille turvataan tarvittava tuki (luku 5)
- Oppimisympäristöjä arvioidaan ja kehitetään yhdessä lasten kanssa heille sopiviksi
- Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamisen edellytyksenä on
 - laadukas pedagoginen ja erityispedagoginen osaaminen ja toiminta
 - huolenpito lasten hyvinvoinnista
 - henkilöstön sitoutuminen inklusion periaatteisiin.
- Toteuttaminen edellyttää inklusion johtamista, kehittämistä ja arviointia

Inklusiiviset periaatteet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- Inklusiivinen toimintakulttuuri on kasvatuksen ja oppimisen perusta
- Inklusiivinen varhaiskasvatus ja esiopetus tukee kaikkien lasten osallisuutta, sitoutuneisuutta ja oppimista sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muusta ominaisuudesta riippumatta
- Jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään, osallistua yhteiseen toimintaan sekä kasvaa omaan potentiaaliinsa vahvuuksien ja myönteisten oppimiskokemusten avulla yhdessä vertaistensa kanssa
- Inklusio on arvojen toimeenpanemista ja toteutumista käytännössä
→ rakenteet, prosessit, menettely- ja toimintatavat sekä kokemukset

Toimintakulttuuria ohjaavissa kehittämisen periaatteissa määritellään:

- **Miksi** kehittämisen periaatteita tarvitaan
- **Miten** tavoitteita voidaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toteuttaa

Varhaiskasvatuksen kehittyvä toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet eri opetussuunnitelmien perusteissa

Vasu2022	Esiops 2014	Ops 2014
Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä	Kaikille yhteinen esiopetus	Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä
Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö	Oppimisen ja oivalluksen ilo	Hyvinvointi ja turvallinen arki
Osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa	Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana	Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus	Hyvinvointi ja turvallinen arki	Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa		Osallisuus ja demokraattinen toiminta
		Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
		Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Varhaiskasvatuksen ohjaavat periaatteet tukevat ja syventävät esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Miksi?

- Opitaan sekä yhdessä että toisilta
- Yhteisössä on tilaa erilaisille mielipiteille, tunteille, ajatusten jakamiselle ja uudenlaisten toimintatapojen kokeilulle

Miten?

- Uskalletaan haastaa itseä, tunnistaa sekä hyödyntää vahvuuksia
- Rohkaistaan kokeilemaan ja erehtymään, kannustetaan sinnikkyteen ja kokeilemaan
- Arvostetaan kunnioittavaa ja huomaavaista käytöstä
- Jaetaan ajatuksia, kokeillaan uusia toimintatapoja ja tehdään yhdessä
- Kannustetaan itsearviointiin, tiedon ja osaamisen jakamiseen
- Pohditaan ja arvioidaan yhdessä sovittuja tavoitteita, tehtäviä ja omaa työtä
- Palautteiden, kehittämistyön, arviointien ja tutkimusten hyödyntäminen

Esiopetuksessa toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on kaikille yhteinen esiopetus, jossa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä.

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Miksi?

- Leikki on merkityksellistä niin lapsen hyvinvoinnille kuin oppimiselle
- Vuorovaikutustaitojen ja vertaissuhteiden tukeminen on tärkeää
- Mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa.

Miten?

- Annetaan lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille tilaa, aikaa ja leikkirauhaa
- Leikki saa näkyä ja kuulua
- Mahdollistetaan leikkiville lapsille ja aikuisille keskittyminen leikkiin
- Kehitetään leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä
- Kannustetaan kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, ilmaisuun ja luovuuteen
- Rohkaistaan lapsia hyvään vuorovaikutukseen, toimimaan ryhmän jäsenenä ja vaalitaan lasten ystävyyssuhteita
- Puututaan ristiriitoihin ja opetellaan rakentavia keinoja niiden ratkaisemiseen

Esiopetus toteutetaan siten, että lasten leikille, aloitteille ja kokeiluille on sijaa.
Leikkiä eri muodoissaan hyödynnetään opetuksessa monipuolisesti.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Miksi?

- Myönteinen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta yhteisössä tärkeää
- Ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista
- Sukupuolesta riippumaton tasa-arvoinen kohtelu jo varhaiskasvatuksessa

Miten?

- Arvostetaan aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä
- Kehitetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä toimintatapoja ja rakenteita
- Tiedostetaan asenteiden, vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallien välittyvän lapsille
- Rohkaistaan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennakko-odotuksia
- Tunnistetaan lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä
- Tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä

Esiopetuksen toimintakulttuuri tukee yhteistyötä, yhteistä vastuunottoa ja osallisuutta.
Lapsille syntyy kokemuksia osallisuudesta ja toimijuudesta.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Miksi?

- Lapset omaksuvat varhaiskasvatuksessa terveellisiä, turvallisia ja liikunnallisia elämäntapoja
- Opetellaan kestävä elämäntavan mukaisia periaatteita, esim. yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä

Miten?

- Liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona
- Edistetään lasten hyvinvointia mm. joustavalla päivän rakenteella
- Huomioidaan mahdollisuus toimia kiirettömässä ja keskittymistä edistävässä ympäristössä
- Huolehditaan yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta
- Tunnistetaan, puututaan ja ehkäistään kiusaamista ja tapaturmia
- Johdetaan turvallisuutta ja turvallisuusasiat hallitsevaa henkilöstöä
- Huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Keskinäinen kunnioitus, huolenpito ja välittämisen asenne toisia ja ympäristöä kohtaan näkyvät toiminnassa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Miksi?

- Varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti muuntuva ja monimuotoista yhteiskuntaa
- Kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana
- Oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen
- Kulttuurisesti kestävä kehityksen edistäminen.

Miten?

- Vahvistetaan tietoa kulttuureista ja katsomuksista
- Vahvistetaan taitoa nähdä ja ymmärtää asioita sekä asettua toisen asemaan
- Tiedostetaan, että kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla
- Ymmärretään kielen keskeinen merkitys lasten kehityksessä ja oppimisessa
- Tehdään monikielisyys näkyväksi
- Kiinnitetään huomiota omaan kielenkäyttöön
- Rohkaistaan lapsia käyttämään kieltä monipuolisesti
- Annetaan aikaa ja mahdollisuuksia vaihteleviin kielenkäytön tilanteisiin.

Esiopetuksen toiminnassa näkyvät lapsiryhmässä edustettuna olevat kielet ja kulttuurit sekä uskonnot ja katsomukset.

Kielitietoinen johtaja ja henkilöstö varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

- Tiedostaa kielen merkityksen oppimisessa ja pedagogisessa toiminnassa
- Arvostaa erilaisia kieliresursseja ja ottaa luontevasti huomioon lapsen puhumat kielet eri tilanteissa sekä luo mahdollisuuksia kielten hyödyntämiselle
- Kuuntelee, vastaa kysymyksiin, kertoo, lukee, avaa käsitteitä, kuvailee ja selittää
- Tiedostaa eri tiedonalojen kielet vrt. oppimisen alueet
- Tiedostaa oman kielensä ja osaa tarkastella sitä lapsen ”korvin”
- Henkilöstön ja johdon kielitietoista lähestymistapaa kasvatukseen, opetukseen ja hoitoon

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys

Esiopetuksen pedagogisen toiminnan viitekehys rakentuu pääperiaatteiltaan samalla tavoin

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Yhteistyön tavoitteina on, että **esiopetus**, muu varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon.

Yhteistyöllä edistetään varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä varhaiskasvatuksen laadukasta pedagogista toimintaa.

Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä.

Yhteistyö eri tahojen kanssa

Varhaiskasvatus

- Tavoitteena on varmistaa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen ja kehittäminen
- Varhaiskasvatuslain edellyttämää
- Yhteistyötä tehdään lastenneuvolan ammattilaisten, lastensuojelun sekä muiden terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toimijoiden kanssa
- Laaja terveystarkastus
- Varhaiskasvatuksen yhteistyötahoilla tarkoitetaan kaikkia niitä alueellisia ja paikallisia toimijoita, joiden kanssa varhaiskasvatuksen on luontevaa tehdä yhteistyötä
- Yhteistyö kunnan varhaiskasvatuksen ja sen alueella toimivien yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien välillä on tärkeää

Esiopetus

- Yhteistyötä tehdään opetussuunnitelmien laatimisessa ja kehittämisessä
- Mahdollisuus tutustua toisten toimintaan ja oppimisympäristöihin käytännössä
- Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden sekä lähiympäristön toimijoiden kanssa
- Henkilöstön keskinäinen yhteistyö esiopetuksessa on välttämätöntä opetuksen laadun ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin kannalta
- Lasten yhteistyötaitojen vahvistaminen on yksi keskeisistä esiopetuksen tavoitteista
- Käytetään erilaisia yhteistyömuotoja ja pienryhmätoimintaa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö - tavoitteena yhteinen sitoutuminen

- Vastuu huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisestä on varhaiskasvatuksen/opetuksen järjestäjällä
 - tärkeää siirtymävaiheissa
 - edellyttää henkilöstöltä aloitteellisuutta ja aktiivisuutta
 - huomioidaan perheiden moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet sekä huoltajuuteen ja vanhemmuuteen liittyvät kysymykset
 - lasten päivittäiset tapahtumat ja kokemukset jaetaan huoltajien kanssa
 - kannustavat ja lapsen kehitystä ja oppimista myönteisesti kuvaavat viestit
 - huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa
 - kunkin lapsen huoltajan kanssa keskustellaan perheen ja varhaiskasvatuksen/esiopetuksen arvoista, tavoitteista ja vastuista
- Huoltajien verkostoituminen ja yhteinen toiminta erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea henkilöstön työlle.

Siirtymävaiheet

Varhaiskasvatus

- Siirtyminen kotoa varhaiskasvatukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen
- Lasten hyvinvoinnin sekä kehityksen ja oppimisen sujuvuuden vuoksi siirtymävaiheet suunnitellaan ja arvioidaan
- Paikallisessa vasussa kuvataan paikalliset siirtymäkäytännöt, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, siirtyy varhaiskasvatuksen aikana toiseen ryhmään tai toiseen toimipaikkaan sekä lapsen siirtyessä esiopetukseen tai toisen varhaiskasvatuksen järjestäjän toimintaan
- Laadukkaan kokonaisuuden lähtökohtana on, että varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen henkilöstö tuntee koulutusjärjestelmän sekä sen eri vaiheiden keskeiset tavoitteet, ominaispiirteet ja käytännöt

Esiopetus

- Siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun
- Onnistunut siirtyminen edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia sekä heidän kasvu- ja oppimisedellytyksiään
- Opetuksen järjestäjä luo yhteistyön ja tiedon siirron käytänteet, joiden avulla lasten siirtyminen kotoa tai aiemmasta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja sieltä perusopetukseen tapahtuu mahdollisimman joustavasti
- Esiopetuksessa tavoitteena on, että opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä yksiköstä toiseen tai koulutusasteelta toiselle.

Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen/esiopetuksen aikana koottuja dokumentteja, joissa kuvataan lapsen kehitystä ja oppimista, sekä lapselle laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa/esiopetussuunnitelmaa.

Toimintakulttuurin johtaminen

Esiopetuksen
opetussuunnitelman
perusteet: yhteistyön ja
osaamisen suunnitelmallinen
johtaminen

- Vaikuttaa keskeisesti toimintakulttuuriin, sen kehittämiseen ja laatuun
- Lähtökohtana on jokaisen lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen
- Toimipaikan johtaja vastaa
 - varhaiskasvatuksessa annettavasta laadukkaasta tuesta, sen toteutumisesta ja
 - henkilöstön ajantasaisesta osaamisesta lasten tuen tarpeita vastaavalla tavalla
 - että henkilöstö suunnittelee lapsen tuen osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa.
- Sisältää kaikki ne toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset henkilöstön hyvälle työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiselle sekä pedagogiselle toiminnalle.

Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista

Esiopetus: Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää toimintatapojen ja pedagogiikan johtamista, henkilöstön ja lasten osallisuuden turvaamista ja sitoutuneisuutta yhteisiin toimintatapoihin.

Toimintakulttuurin ja sen inklusiivisuuden kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista eli varhaiskasvatuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista, arviointia ja kehittämistä

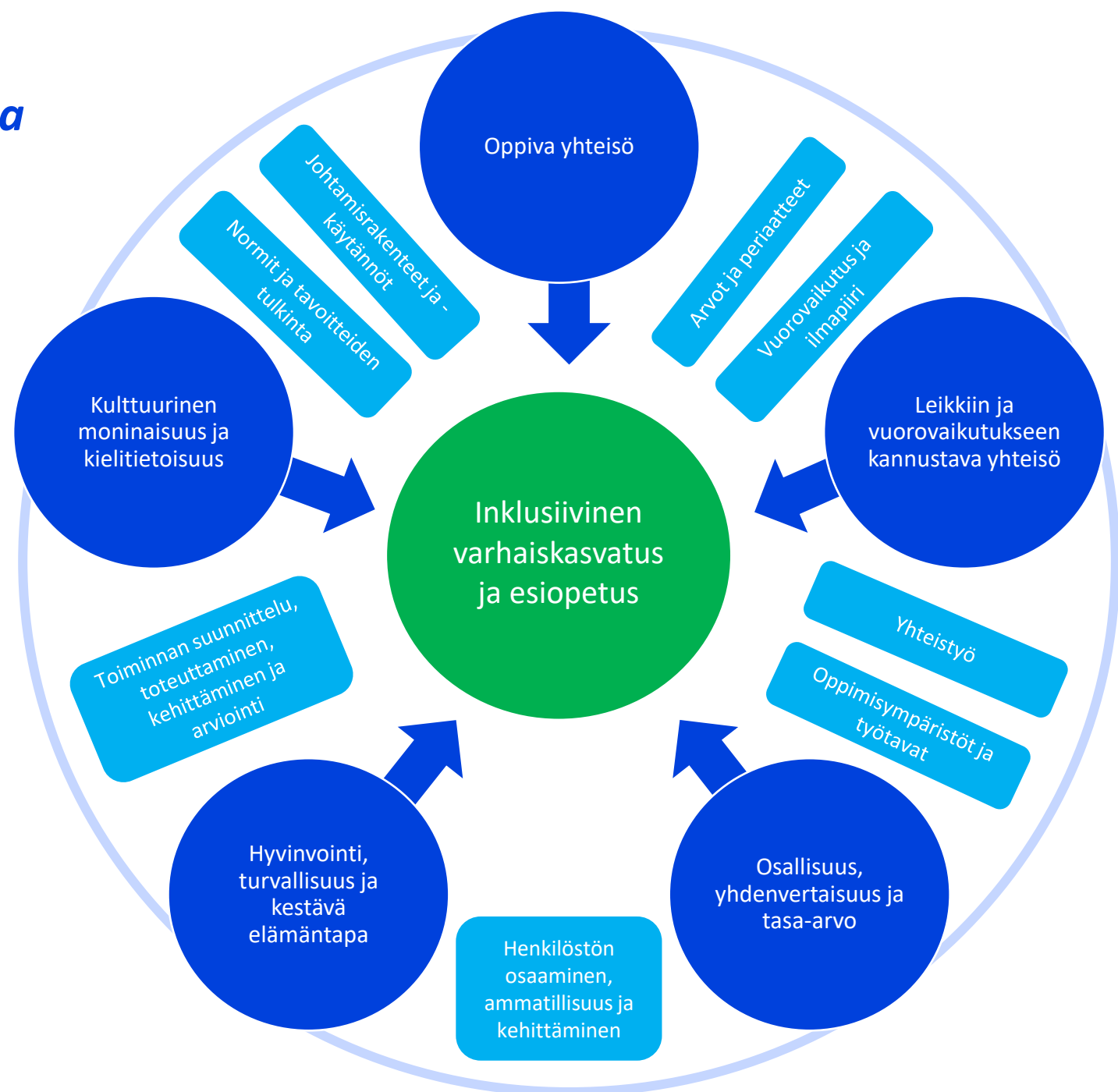
Johtaja

- luo rakenteet ammatilliseen keskusteluun
- rohkaisee työyhteisöä säännölliseen kehittämiseen ja innovointiin
- tukee yhteisön kehittymistä oppivaksi yhteisöksi
- vastaa siitä, että yhteiset työkäytännöt tehdään näkyväksi ja, että niitä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti
- huolehtii, että lapset ja huoltajat ovat mukana toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa.

Kenen vastuulla on toimintakulttuurin kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa?

Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kukin lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos osallistumisestasi!

varhaiskasvatus@oph.fi

esiopetus@oph.fi

perusopetus@oph.fi

perusopetus.arviointi@oph.fi

perusopetus.tuki@oph.fi

Webinaarisarja jatkuu

- 16.2. Toimintakulttuuri ja kokonaisvaltainen hyvinvointi koulussa
- 15.3. Ajankohtaista kieltenopetuksessa
- 17.3. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen johtaminen
- 29.3. Kouluruokailu hyvinvoinnin oppimisympäristönä 75 vuotta
- 5.4. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- 12.4. Oppimisympäristöt varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa
- 27.4. Perusopetuksen oppimisympäristöt
- 3.5. Laaja-alainen osaaminen perusopetuksen tavoitteena
- 10.5. Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

... ja päivittyy oph.fi-sivuille

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/webinaarisarja-perusopetukseen-ja-varhaiskasvatukseen>